

Керуючись означеними тенденціями, стверджуємо, що в умовах глобалізації, інтеграції й підвищення рівня вимог до професійної діяльності, значної кількості інформації, швидкого і постійного оновлення технологій психологи в правоохоронній системі можуть успішно здійснювати функціональні обов'язки тільки в тому випадку, якщо вони матимуть певні життєві ціннісні орієнтації, якості і здібності, що забезпечать стійкість їх розвитку, соціальну мобільність, творчу особистісну позицію та гнучку адаптацію до усіх трансформацій. Це обумовлює необхідність заміни традиційної, «знаннєвої» парадигми вищої освіти на нову, що більшою мірою відповідає актуальним і перспективним потребам як розвитку суспільства, так і потребам майбутніх фахівців досліджуваної категорії.

Список бібліографічних посилань

1. Синьов В. М., Пометун О. І., Кривуша В. І., Супрун М. О. Основи теорії виховання : навч. посіб. Київ : Леся, 2000. 140 с.
2. Супрун Д. М. Професійна підготовка психологів в галузі спеціальної освіти : монографія. Київ : Вид-во Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова, 2017. 392 с.
3. Супрун Д. М. Теорія та практика професійної підготовки психологів в галузі спеціальної освіти : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.03. Київ, 2018. 657 с.
4. Супрун Д. М. Management – a component of psychologists' professional training. Київ : Вид-во Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова, 2016. 250 с.
5. Супрун М. О. Корекційне навчання учнів допоміжних закладів освіти: витоки, становлення та розвиток (друга половина XIX – перша половина XX ст.) : монографія. Київ : Паливода А. В., 2005. 350 с.
6. Супрун М. О. Основи професійного самовиховання майбутнього співробітника МВС України : навч. посіб. Київ : КІВС, 1998. 100 с

Отримано 03.02.2020

УДК 378.1:343.8-051(045)

Вікторія Олександрівна АНІЩЕНКО,

*професор кафедри педагогіки та гуманітарних дисциплін
факультету пробації*

*Академії Державної пенітенціарної служби (м. Чернігів),
кандидат технічних наук, доцент;*

<https://orcid.org/0000-0002-5062-3789>

СУЧАСНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ЯДРО ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ОФІЦЕРА ДЕРЖАВНОЇ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

*Розглянуто характеристику освітнього середовища закладу вищої освіти.
Виділено основні фактори впливу на процес його формування, принципи його
побудови та основні напрями його вдосконалення.*

В світлі реформування пенітенціарної системи України особливої уваги набули питання вдосконалення професійної підготовки фахівців правоохоронної діяльності, до яких відносяться також офіцери Державної кримінально-виконавчої системи України (далі – ДКВС). Це обумовлено імплементацією у вітчизняне законодавство багатьох міжнародних стандартів в галузі дотримання прав людини, поводження із засудженими та ув'язненими особами, які перебувають в умовах несвободи. Саме тому до майбутніх офіцерів, які здобувають освіту за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність», на теперішній час висунуті нові вимоги щодо професійних компетентностей, якими вони повинні володіти.

Здобуття вищої освіти майбутніми офіцерами-пенітенціаріями відбувається в освітньому середовищі закладу вищої освіти зі специфічними умовами навчання, де всебічно формується особистість курсанта, оволодіння ним певними знаннями, набуття певних професійних вмінь та навичок. Тому вкрай важливо, щоб освітнє середовище закладу вищої освіти відповідало певним вимогам та було здатним до відтворення сучасного освітнього процесу, місцем «створення» та розвитку особистості курсанта.

Існує багато інтерпретацій, уявлень, характеристики поняття «освітнє середовище», однак вважаємо за уважити, що це поняття є певною сталою перемінною «створення» професіоналів для різних сфер суспільної діяльності людини. З погляду на характеристику сталості освітнього середовища можна сказати, що воно є невід'ємною постійною складовою здобуття освіти на всіх рівнях. Перемінність цього поняття полягає у постійній динамічній зміні внутрішніх складових у залежності від багатьох зовнішніх та внутрішніх факторів. Таким чином освітнє середовище є динамічним відображенням багатовекторного простору, що задається характеристиками (вимогами, викликами) суспільства та рівнем його розвитку (економічного, політичного, культурного), міжнародним впливом на кримінально-виконавчу політику країни, і характеристиками та властивостями освітнього процесу, взаємодією його складових та умовами (навчально-педагогічними, виховними, світоглядними, науковими тощо) реалізації завдань щодо формування професійної особистості майбутнього фахівця. Головними складовими елементами освітнього середовища закладу вищої освіти є суб'єкти вищої освіти (викладачі й особи, які навчаються) і освітні процеси, що є основою освітнього простору. Курсант у освітньому просторі закладу вищої освіти є одночасно як суб'єктом, так і об'єктом формування людських якостей і професійних компетентностей, особистісної соціалізації й культури, самомотивації до освіти й розвитку протягом життя. Саме в освітньому середовищі курсант знаходиться в особливих специфічних умовах буття, яке включає різні складові – інтелектуальну, соціальну, культурну, освітню тощо. Тому сучасний заклад вищої освіти має постійно вдосконалювати освітнє середовище, що є головним ресурсом для становлення й розвитку

особистості курсанта, та має прояв крізь множинність елементів сучасної освіти офіцера, до якої відносяться інформаційна, організаційно-виховна, патріотична, предметно-матеріальна, науково-дослідна та інші види діяльності. Сутність процесу здобуття освіти майбутніми офіцерами-пенітенціаріями полягає у тому, що вони не тільки відтворюють раніше отримані знання, а й здобувають нові знання шляхом освітньої, науково-дослідної діяльності для наступного оволодіння та застосування їх у своїй професійній діяльності. Основні критерії освітнього процесу, а саме наявність універсальності, повноти, різнобічності, творчості у викладачів і курсантів, визначають життєздатність закладу вищої освіти, якість та рівень «створення» всебічно розвиненої особистості, яка володіє одночасно людяністю, принциповістю, чесністю, іншими якостями та професійними компетентностями. Важливою характеристикою визначення готовності до професійної діяльності майбутнього офіцера-пенітенціарія є його орієнтованість у зовнішнє середовище через рефлексію на зміни різного характеру як у суспільстві, так і у професійному середовищі, що відбуваються. Можна стверджувати, що заклад вищої освіти є таким комплексним соціальним інститутом, що вміщує науку, освіту і культуру, а його освітнє середовище вимірюється за трьома координатами: наукові досягнення – якість освіти – рівень культури. З позицій наукової діяльності, заклад вищої освіти своєю метою ставить розширення меж пізнання та вдосконалення інформаційно-технологічних можливостей. Головна мета інтегрування результатів науки у розвиток суспільства й держави вирішує освіта через виховання молодих особистостей, формування у них стійкого прагнення до освіти протягом життя, в тому числі професійного спрямування, сучасного світогляду. Культура майбутнього офіцера-пенітенціарія вимірюється ступенем засвоєння ним моральних, етичних принципів поведінки, знанням і повагою до традицій, спадкоємності, формуванні нових рівнів особистісної культури. Тому сучасні умови соціального та професійного простору майбутніх офіцерів-пенітенціаріїв вимагають від закладу вищої освіти, а отже і від освітнього середовища, формувати професіонала, який має сучасні професійні компетентності, високу мобільність, володіє навичками самостійно приймати відповідальні рішення, реалізовувати їх у конкретних квазіскладних професійних умовах, залишатися людиною за будь-яких обставин. Головне завдання закладу вищої освіти є виховання особистості, у якій знання й професіоналізм поєднувалися б з високим рівнем морального, естетичного, загальнокультурного розвитку. З погляду на вище викладене можна сказати, що сучасне освітнє середовище має поєднувати всі види діяльності закладу вищої освіти – наукову, освітню, культурно-виховну. Від реалізації даних видів діяльності, враховуючи можливість їх інтеграції, залежить формування особистості майбутніх офіцерів-пенітенціаріїв, виховання нової еліти пенітенціарної системи

країни, підвищення престижу професії правоохоронця у кримінально-виконавчій сфері, а отже і забезпечення вимог суспільства щодо забезпечення певного рівня безпеки. Досягнення головної мети – формування сучасної особистості майбутнього офіцера-пенітенціарія можливо шляхом застосування нових форм та методів навчання, технологій педагогічної, науково-практичної, виховної діяльності з боку викладачів. Це перш за все використання інтерактивних форм проведення лекцій, семінарських та практичних занять, самостійної роботи та індивідуально-пошукової діяльності курсантів. Особливого значення набувають можливість застосування інформаційно-комунікаційних технологій для набуття вмінь та навичок професійного спрямування через практико-орієнтовне навчання (спеціальні тренінги, кейси, міні науково-практичні дискурси, онлайн-лекції, онлайн-семінари, онлайн-консультування з представниками міністерств та відомств, співробітники яких мають великий практичний досвід тощо).

Таким чином, освітнє середовище повинно будуватися за принципом науковості, обґрунтованості використання інноваційних продуктів (інформаційних технологій, програмних продуктів тощо), а головне – суб'єкти освітнього середовища (викладачі, майбутні офіцери-пенітенціарії, адміністрація закладу вищої освіти) повинні саморозвиватися за всіма векторами трансформації системи ступеневої освіти в нашій країні – освітнім, науковим та культурним. Все це надасть змогу якісно підготувати майбутніх офіцерів ДКВС України до виконання завдань квазіпрофесійної службової діяльності та «закласти» у їх свідомість завжди бути людиною з високоморальними принципами в житті.

Отримано 23.02.2020

УДК 316:378

Наталія Валеріївна БОБРО,

доцент кафедри соціальних та економічних дисциплін факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ,

кандидат соціологічних наук;

<https://orcid.org/0000-0002-8350-3695>

РОЛЬ КУРАТОРА В ОРГАНІЗАЦІЇ ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Викладено погляди на організацію виховної роботи у вищій школі. Показано, що у своїй діяльності куратор використовує різні форми виховної роботи, які сприяють формуванню особистості майбутнього фахівця, як громадянина-патріота, небайдужого до долі української держави, правопорядку, освіти та культури.